

**ZALA MEGYE TELEPÜLÉSEINEK
KÖNYVTÁRI ELLÁTÁSA 2018-BAN**

Zala megyében 288 könyvtári gyűjtemény szolgáltatott könyvtári statisztikai adatokat a 2018. évről, eggyel kevesebb, mint tavaly. Funkciója alapján 1 megyei hatókörű városi könyvtár, 1 megyei ellátó központ, 8 városi könyvtár, 13 fiókkönyvtár, 4 községi könyvtár, 245 könyvtári információs és közösségi hely, továbbá 4 egészségügyi szakkönyvtár, 7 egyéb szakkönyvtár, 4 felsőoktatási könyvtár és 1 egyéb könyvtár van a megyében.

ADATSZOLGÁLTATÓ KÖNYVTÁRAK	2018-ban
Megyei könyvtár	1
<i>Megyei könyvtár ellátó központ (KSZR)</i>	<i>1</i>
Városi könyvtár	8
<i>városi tag és fiókkönyvtár</i>	<i>13</i>
Községi nyilvános könyvtár	4
Könyvtári információs és közösségi hely	245
Települési könyvtár összesen (fiókkönyvtárak és ellátó központ nélkül)	258
Egészségügyi szakkönyvtár	4
Egyéb szakkönyvtár	7
Felsőoktatási könyvtár	4
Egyéb könyvtár	1
Összes adatszolgáltató	288

Zala megyében 2018-ban is minden településen működött a nyilvános könyvtári szolgáltatás. A könyvtárak száma változatlan volt 2017-hez képest.

A tagkönyvtárak és fiókkönyvtárak 2018-ban is külön jelentették az adatokat, így a 258 könyvtár mellett a megyei hatókörű városi könyvtár 2 tagkönyvtára (József Attila Városi Tagkönyvtár, Apáczai Csere János Városi Tagkönyvtár) és 11 fiókkönyvtár volt adatszolgáltató. A KSZR ellátó központ szintén külön jelentett adatokat.

A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár esetében így összesen 9 adatlap kitöltésére került sor (megyei könyvtár, ellátó központ, 2 tagkönyvtár és 5 fiókkönyvtár). A Városi Könyvtár Lenti 5 jelentést készített (városi könyvtár és 4 fiókkönyvtár), a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár 3 jelentést küldött (városi könyvtár és 2 fiókkönyvtár).

A szakkönyvtárak illetve felsőoktatási és egyéb könyvtárak száma Zala megyében összesen 16 volt, számuk 2018-ban eggyel csökkent. Az Oktatási Hivatal fenntartásában működő pedagógiai könyvtár megszűnt.

Zala megye településeinek könyvtári ellátása:

A jellemzően kistelepüléssel Zalában összesen 258 település található, köztük 10 város és 248 község. A megyében nincs ellátatlan település, 13 településen nyilvános könyvtár (a megyei könyvtár mellett 8 városi, 4 községi könyvtár) és 245 könyvtári információs és közösségi hely működött 2018-ban. A megye 10 városa közül a legtöbb kisváros, 5 város 5000 fő alatti település. Pacsa a megye legkisebb városa, ahol az önkormányzat nem tart fenn intézményi formában nyilvános könyvtárat, hanem kistelepülési könyvtári szolgáltatást rendelt meg a megyei könyvtártól.

MŰHELY

A 248 község mindegyike 5000 lakos alatti kistelepülés, közülük csak 4 falu működtetett önállóan nyilvános könyvtárat 2018-ban, 245 település könyvtári információs és közösségi helyet, így Zala megyében a települések 95 %-a a KSZR szolgáltatást vette igénybe.

Kistelepülési ellátás együttműködve a városi könyvtárakkal

Szolgáltató könyvtár	KSZR szolgáltatás		Hálózatgondozás	Ellátott települések összesen	
	Község	Város		Község	Város
Fejér György Városi Könyvtár, Keszthely	41		3	44	
Városi Könyvtár, Lenti	50			50	
Halis István Városi Könyvtár, Nagykanizsa	45		1	46	
Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár	82	1		82	1
Fáklya Műv. Közp. és Könyvtár, Letenye	26			26	
Összesen	244	1	4	248	1

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben a kistelepülések a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtárral kötötték meg a megállapodást a könyvtári szolgáltatások biztosítására, de 4 városi könyvtár (Keszthely, Lenti, Letenye, Nagykanizsa) továbbra is részt vesz a szolgáltatásban. Ezt indokolja a szolgáltató helyek nagy száma, valamint a városi könyvtárak korábban kialakult szoros kapcsolata a településekkel. E megállapodások alapján biztosítottuk a települési kiskönyvtárak számára a kulturális alapellátást. A szolgáltatás keretében valósul meg a könyvtári dokumentumok beszerzése, feldolgozása, kijuttatása a településekre; a kint lévő állomány gondozásának segítése, a könyvtári nyomtatvány és egyéb könyvtári felszerelések biztosítása, a helyismereti és közhasznú információk szolgáltatása, könyvtári rendezvények szervezése, közvetítése, a könyvtári alkalmazottak és a használók képzése, és a szakmai tanácsadás. 2018-ban is minden település számára szerveztünk kulturális és közösségfejlesztő programokat. Folytattuk a kistelepülések működési körülményeinek javítását, a bútorok és technikai (elsősorban informatikai) eszközök beszerzését.

A megyei könyvtár közvetlenül 82 község és 1 városi könyvtár (Pacsa) számára biztosított ellátást a könyvtárellátási szolgáltatás keretein belül. A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár 41, a Városi Könyvtár Lenti 50, a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár 45, a letenyei Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár 26 községi szolgáltató hely ellátó könyvtára volt 2018-ban.

Zala megye könyvtári ellátása a számok tükrében

Az önkormányzati könyvtárak összes alapterületének nagysága 2018 végén 23 818 m² volt (1300m²-rel több, mint 2017-ben), 2 043 282 db dokumentumállomány, 3319 kurrens folyóirat előfizetés és 784 számítógép állt a használók rendelkezésére.

A gyarapodás 6%-al több volt mint 2017-ben, az év folyamán összesen 51 573 dokumentummal növekedett a könyvtárak leltári állománya. A gyarapításra fordított összeg szintén nőtt, 4%-kal emelkedett, összesen 109 440 000 Ft-ot fordítottak dokumentum beszerzésre. A dokumentumok átlagára 2122 Ft volt.

A könyvtárhasználati adatok megyei szinten csak kis mértékben változtak, de csökkenő tendenciát mutatnak: a regisztrált könyvtárhasználók száma 45 913 fő volt (az előző évhez képest a változás 98%, csökkenést mutat.) Az aktív használók száma 38 391 fő volt, ez számottevően nem változott.

A személyes látogatások száma csökkenést mutat, 580 916 alkalommal keresték fel a beiratkoztak a könyvtárakat. A könyvtárakban helyben internetezők számának csökkenése is tovább folytatódott, a tavalyi évben újabb 10 %-kal.

A távhasználatok (telefon, fax, OPAC, honlap) száma a megyében összesen 859 544 alkalom volt, (20%-os csökkenés) ami meglepő, hiszen általánosságban inkább növekvő tendenciát mutat a távhasználat. Úgy tapasztaljuk, sok múlik a mérési módszereken is.

A kölcsönzött dokumentumok száma a megye települési könyvtáraiban összesen 682 932 volt, és 550 724 db dokumentumot vettek kézbe helyben az olvasók. Az előző évi adatokhoz képest megyei szinten a kölcsönzések száma 8%-ot csökkent, a helyben használatok száma 1%-ot nöött.

Egy regisztrált olvasó átlagosan 13 alkalommal kereste fel a könyvtárát az év során (több, mint havi 1 alkalom), 2 alkalommal internetezett, 15 dokumentumot kölcsönzött és 12 dokumentumot használt helyben.

A 14 év alatti beiratkozott olvasók száma az előző évi adat 91%-a, összesen 14 980 gyermekolvasót regisztráltak a zalai közkönyvtárakban. Az összes regisztrált olvasónak 33%-a volt 14 év alatti. A személyes használatok száma a 14 év alattiak körében összesen 227 774 alkalom volt, ami az összes személyes használat 39%-a.

A kölcsönzött dokumentumok száma a 14 év alattiak körében 101%-a volt az elmúlt évi adatnak, összesen 227 296 db volt. A helyben használt dokumentumok száma 2018-ban a 14 év alattiak körében 7 %-ot nöött, 197 724 db volt. Egy beiratkozott gyermekolvasó az év folyamán átlagosan 15 alkalommal kereste fel a könyvtárát, 15 db könyvet kölcsönzött ki, valamint 13 db-ot használt helyben.

A zalai önkormányzati könyvtárakban 2018-ban összesen 4127 rendezvényt tartottak, ebből 149 kiállítást, 1939 kulturális közösségi rendezvényt, 466 használó képzést, 910 olvasáskultúra fejlesztő programot, 192 digitális kompetenciafejlesztő képzést, 5 konferenciát és 456 egyéb rendezvényt. Ezekben a programokon összesen 192 705 résztvevőt regisztráltak.

Összesen 7172 beérkezett könyvtárközi kérést regisztráltak a könyvtárak. Ugyanakkor a más könyvtárba elküldött kérések száma összesen 6053 db volt. A könyvtárközi szolgáltatást biztosító könyvtárak elsősorban az eredeti dokumentumot küldték el a kérő könyvtárnak.

A megye könyvtáraiban 412 fő alkalmazott volt 2018-ban, ebből 188 fő volt közalkalmazott. A könyvtáros szakmai munkakörben foglalkoztatottak száma 370 fő volt, közülük 108 fő rendelkezett felsőfokú könyvtáros szakképesítéssel. A szakmai munkakörben dolgozók közül 134 fő teljes állásban, 236 fő részmunkaidőben látta el a feladatot, 26 fő önkéntesként dolgozott.

A legfontosabb viszonyszámokat (használó arány, dokumentumellátottság, települési ellátottság, beszerzési kvóta) tekintve megállapítható, hogy Zala megye lakosságának 17%-a könyvtárhasználó (használó arány), átlagosan egy lakosra közel 7 kötet (település ellátottsága), a könyvtárakban egy regisztrált használóra 41 kötet (használó ellátottság) állt rendelkezésre. Állománygyarapításra a települések lélekszámát figyelembe véve, 1 lakosra vetítve 341 Ft-ot (beszerzési kvóta) fordítottak a megye könyvtárai.